

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS**Kritēriji, pēc kuriem analizē saderīgumu ar iekšējo tirgu valsts atbalstam ar mērķi sekmēt svarīgu projektu īstenošanu visas Eiropas interesēs**

(2021/C 528/02)

1. IEVADS

1. Šajā paziņojumā sniegtas norādes, kā atbilstoši Savienības valsts atbalsta noteikumiem vērtēt publisko finansējumu svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*).
2. *IPCEI* var sniegt ļoti nozīmīgu ieguldījumu Savienības ilgtspējīgā ekonomikas izaugsmē, nodarbinātībā, konkurētspējā un uzņēmumu un ekonomikas noturībā un stiprināt tās atvērto stratēģisko autonomiju, veicinot radikālas inovācijas un infrastruktūras projektus, pateicoties pārrobežu sadarbībai, kuriem būs pozitīva netiešā ietekme uz iekšējo tirgu un sabiedrību kopumā.
3. *IPCEI* dod iespēju apvienot zināšanas, ekspertu pieredzi, finanšu līdzekļus un ekonomikas dalībniekus no visas Savienības, lai mēģinātu novērst nozīmīgas tirgus vai sistēmiskās nepilnības vai risināt sabiedrības problēmas, ko citādi nebūtu bijis iespējams atrisināt. Tie ir paredzēti, lai publisko un privāto sektoru apvienotu vērienīgu projektu īstenošanā, kuri Savienībai un tās iedzīvotājiem sniegtu būtisku labumu.
4. *IPCEI* var dot ieguldījumu visās rīcībpolitikās un darbībās, kas vērstas uz kopīgo Eiropas mērķu sasniegšanu un kas jo īpaši ietver Eiropas zaļo kursu ⁽¹⁾, digitālo stratēģiju ⁽²⁾ un digitālo desmitgadi ⁽³⁾, jauno Eiropas industriālo stratēģiju ⁽⁴⁾ un tās atjaunināto versiju ⁽⁵⁾, kā arī Eiropas Datu stratēģiju ⁽⁶⁾ un *Next Generation EU* ⁽⁷⁾. *IPCEI* var arī veicināt ilgtspējīgu atveseļošanu pēc nopietniem tādiem ekonomikas traucējumiem kā tie, ko izraisījusi Covid-19 pandēmija, un atbalstīt centienus stiprināt Savienības sociālo un ekonomisko noturību.
5. Ņemot vērā atjaunināto jauno industriālo stratēģiju un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) stratēģiju ⁽⁸⁾, ir svarīgi, lai MVU un jaunuzņēmumi varētu piedalīties *IPCEI* un gūt labumu no tiem. Komisija savā novērtējumā ņems vērā visus apstākļus, no kuriem izriet, ka paziņotajam atbalstam ir mazāka iespējamība nepamatoti izkropļot konkurenci, piemēram, atbalsta summas dēļ.
6. Lai *IPCEI* varētu īstenot, priekšnosacījums bieži vien ir būtiska valsts sektora iestāžu dalība, ja bez tās tirgus dalībnieki citādi nefinansētu šādus projektus. Šajā paziņojumā paredzēti noteikumi, saskaņā ar kuriem valsts atbalstu *IPCEI* var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu un ko piemēro gadījumos, kad šādu projektu publiskais finansējums ir uzskatāms par valsts atbalstu. Proti, šo noteikumu mērķis ir nodrošināt, lai šāds atbalsts neradītu nepamatotu negatīvo ietekmi uz tirdzniecības apstākļiem starp dalībvalstīm, un līdz nepieciešamajam minimumam ierobežot šāda atbalsta ietekmi uz tirdzniecību un konkurenci.
7. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu atbalstu, kas veicina kāda svarīga projekta īstenošanu visas Eiropas interesēs, var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Attiecīgi šajā paziņojumā ir sniegtas norādes par kritērijiem, kurus Komisija piemēros, izvērtējot valsts atbalstu, kuru piešķir, lai veicinātu *IPCEI* īstenošanu. Tajā vispirms ir noteikta piemērošanas joma un sniegts to kritēriju saraksts, kurus Komisija izmantos, lai novērtētu *IPCEI* raksturu un svarīgumu Līguma 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā. Pēc tam paskaidrots, kā Komisija izvērtēs, vai *IPCEI* publiskais finansējums ir saderīgs ar valsts atbalsta noteikumiem.

⁽¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas zaļais kurss" (COM(2019) 640 final, 2019. gada 11. decembris).

⁽²⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas digitālās nākotnes veidošana" (COM(2020) 67 final, 2020. gada 19. februāris).

⁽³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Digitālais kompass līdz 2030. gadam – Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā" (COM(2021)118 final, 2021. gada 9. marts).

⁽⁴⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauna Eiropas industriālā stratēģija" (COM(2020) 102 final, 2020. gada 10. marts).

⁽⁵⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai" (COM(2021) 350 final, 2021. gada 5. maijs).

⁽⁶⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Datu stratēģija" (COM(2020) 66 final, 2020. gada 19. februāris).

⁽⁷⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jāsaņem ceļš nākamajai paaudzei" (COM(2020) 456 final, 2020. gada 27. maijs).

⁽⁸⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "MVU stratēģija ilgtspējīgai un digitālai Eiropai" (COM(2020) 103 final, 2020. gada 10. marts).

8. Šajā paziņojumā nav izslēgta iespēja, ka atbalsts *IPCEI* īstenošanas veicināšanai var tikt atzīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties arī uz citiem Līguma noteikumiem, jo īpaši Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Tomēr ar minētajiem Līguma noteikumiem var nebūt pilnībā nosepta *IPCEI* nozīme, specifika un iezīmes. Tāpēc var būt nepieciešams piemērot īpašus atbilstības, saderības un procedūras noteikumus, kas paredzēti šajā paziņojumā.

2. DARBĪBAS JOMA

9. Komisija šajā paziņojumā izklāstītos principus piemēros *IPCEI* visās saimnieciskās darbības nozarēs.
10. Minētie principi neattiecas uz:
- (a) pasākumiem, kas ir atbalsts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kuri definēti Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes⁽⁹⁾ vai turpmākās pamatnostādnes, izņemot uzņēmumus, kuri 2019. gada 31. decembrī nebija nonākuši grūtībās, bet kļuva par grūtībās nonākušiem uzņēmumiem laikā no 2020. gada 1. janvāra līdz dienai, kad beidz piemērot Pagaidu regulējumu⁽¹⁰⁾;
  - (b) pasākumiem, kas ir atbalsts uzņēmumiem, uz kuriem attiecas neizpildīts līdzekļu atgūšanas rīkojums, kas izdots saskaņā ar iepriekšēju Komisijas lēmumu, ar kuru atbalsts ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu;
  - (c) atbalsta pasākumiem, kas paši par sevi vai to nosacījumu vai finansēšanas metodes dēļ uzskatāmi par Savienības tiesību⁽¹¹⁾ nedalāmu pārkāpumu, jo īpaši:
    - (i) atbalsta pasākumiem, ar kuriem atbalsta piešķiršanai izvirza nosacījumu, ka labuma guvēja galvenajai mītnei vai uzņēmējdarbības vietai pārsvarā jābūt attiecīgajā dalībvalstī,
    - (ii) atbalsta pasākumiem, ar kuriem atbalsta piešķiršanai izvirza nosacījumu, ka labuma guvējam jāizmanto attiecīgajā valstī ražotās preces vai attiecīgās valsts pakalpojumi,
    - (iii) atbalsta pasākumiem, kas ierobežo labuma guvēja iespēju iegūtos pētniecības, izstrādes un inovācijas rezultātus izmantot citās dalībvalstīs.

3. ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

11. Lai noteiktu, vai projekts ietilpst Līguma 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta darbības jomā, Komisija piemēros šā paziņojuma 3.1., 3.2. un 3.3. iedaļā noteiktos kritērijus.

3.1. Projekta definīcija

12. Atbalsta priekšlikumam jāattiecas uz atsevišķu projektu, kura mērķi un īstenošanas noteikumi, tostarp dalībnieki un finansējums, ir skaidri noteikti⁽¹²⁾.
13. Komisija par atbalstāmu var uzskatīt arī "integrētu projektu", t. i., tādu atsevišķu projektu grupu, kas iekļaujas vienotā struktūrā, plānā vai programmā ar kopīgu mērķi un vienotu sistēmisku pieeju. Integrētā projekta atsevišķie komponenti var attiekties uz dažādiem piegādes ķēdes posmiem, bet tiem ir jābūt savstarpēji papildinošiem un jānodrošina būtiska pievienotā vērtība Eiropas mērķa sasniegšanā⁽¹³⁾.

⁽⁹⁾ Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 249, 31.7.2014., 1. pp.). Kā paskaidrots minēto pamatnostādņu 23. punktā, ņemot vērā to, ka ir apdraudēta pati grūtībās nonākušā uzņēmuma pastāvēšana, šādu uzņēmumu nevar uzskatīt par piemērotu instrumentu citu sabiedriskās kārtības mērķu veicināšanai, kamēr nav nodrošināta tā dzīvotspēja.

⁽¹⁰⁾ Komisijas paziņojums "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā" (OV C 911, 20.3.2020., 1. lpp.) un tā grozījumi.

⁽¹¹⁾ Sk., piem., 2000. gada 19. septembra spriedumu Vācija/Komisija C-156/98, ECLI:EU:C:2000:467, 78. punktu, un 2008. gada 22. decembra spriedumu *Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne* C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, 94.–116. punktu.

⁽¹²⁾ Pētniecības un izstrādes jomā gadījumos, kad divi vai vairāki projekti nav skaidri nošķirami viens no otra un jo īpaši, ja tiem katram atsevišķi nav tehnoloģiskās izdošanās izredžu, tie jāuzskata par vienu vienotu projektu.

⁽¹³⁾ Turpmāk atsevišķu projektu un integrētu projektu apzīmē vienkārši kā "projektu".

3.2. Visas Eiropas intereses

3.2.1. Vispārīgie kumulatīvie kritēriji

14. Projektam jānodrošina konkrēts, skaidrs un identificējams svarīgs ieguldījums Savienības mērķu sasniegšanā vai stratēģiju īstenošanā un būtiski jāietekmē ilgtspējīga attīstība, piemēram, ar svarīgu devumu attiecībā uz Eiropas zaļo kursu, digitālo stratēģiju, digitālo desmitgadi un Eiropas Datu stratēģiju, jauno Eiropas industriālo stratēģiju un tās atjaunināto versiju, *Next Generation EU*, Eiropas veselības savienību⁽¹⁴⁾, jauno Eiropas pētniecības un inovācijas telpu⁽¹⁵⁾, jauno aprites ekonomikas rīcības plānu⁽¹⁶⁾ vai Savienības mērķi līdz 2050. gadam kļūt klimatneitrāli.
15. Projektam jābūt acīmredzami tādām, kas ir izstrādātas, lai pārvarētu nozīmīgas tirgus vai sistēmiskās nepilnības, kuras neļauj to īstenot tādā pašā apmērā vai tādā pašā veidā, ja atbalsts netiek piešķirts, vai risinātu sabiedrības problēmas, kuras citādi netiktu pienācīgi risinātas vai novērstas.
16. Ja vien mazāku skaitu neattaisno projekta raksturs⁽¹⁷⁾, projektā principā ir jāiesaista vismaz četras dalībvalstis, un tā sniegtais labums nedrīkst aprobežoties tikai ar finansētājām dalībvalstīm – tam jāizpaužas plašākā Savienības daļā. Labumam, kas gaidāms no projekta, jābūt skaidri formulētam konkrētā un identificējamā veidā⁽¹⁸⁾.
17. Visām dalībvalstīm jānodrošina reāla iespēja piedalīties topošā projektā. Paziņotājām dalībvalstīm ir jāpierāda, ka visas dalībvalstis kontaktu, alianšu, sanāksmju vai partneru piemeklēšanas pasākumu veidā bija informētas par projekta iespējamo tapšanu, iesaistot arī MVU un jaunuzņēmumus, un ka tām bija dota iespēja piedalīties.
18. Labums, kas gaidāms no projekta, nedrīkst izpausties tikai attiecībā uz konkrētajiem uzņēmumiem vai konkrēto nozari, bet tam ir jābūt ar plašāku nozīmi un piemērojumu Savienības ekonomikā vai sabiedrībā, ko rada projekta pozitīvā netiešā ietekme (piemēram, sistēmiska ietekme uz vairākiem vērtību ķēdes līmeņiem, ietekme augšupējos vai lejupējos tirgos, alternatīvs izmantojums citās nozarēs vai pāreja uz citiem transporta veidiem), kas ir skaidri formulēta konkrētā un identificējamā veidā.
19. Projektam jāparedz būtisks labuma guvēja līdzfinansējums⁽¹⁹⁾.
20. Dalībvalstīm ir jāsniedz pierādījumi par to, vai projekts atbilst principam “nenodarīt būtisku kaitējumu” Regulas (ES) 2020/852 17. panta nozīmē vai citām salīdzināmām metodēm⁽²⁰⁾. Atbalsta pozitīvo ietekmi samērojot ar tā negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, Komisija uzskatīs, ka atbilstība šim principam ir svarīgs novērtējuma faktors. Kopumā ir maz ticams, ka ieguldījumiem, kas rada būtisku kaitējumu vidiskajiem mērķiem Regulas (ES) 2020/852 17. panta nozīmē, būtu pietiekami liela pozitīvā ietekme, lai atsvērtu to negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Jebkurā gadījumā ir jāveic individuāls novērtējums par projekta pozitīvo ietekmi, kura izpaužas kā nozīmīgu tirgus vai sistēmisko nepilnību novēršana vai sabiedrības problēmu atrisināšana, kas citādi nebūtu bijusi iespējama.

⁽¹⁴⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas veselības savienības veidošana – ES noturības pastiprināšana pret pārrobežu veselības apdraudējumiem” (COM(2020) 724 final, 2020. gada 11. novembris).

⁽¹⁵⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “EPT – pētniecības un inovācijas jaunā ēra” (COM(2020) 628 final, 2020. gada 30. septembris).

⁽¹⁶⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu” (COM(2020) 98 final, 2020. gada 11. marts).

⁽¹⁷⁾ Mazāks skaits dalībvalstu, bet ne mazāks kā divas, var izņēmuma kārtā būt attaisnojams pienācīgi pamatotos gadījumos, kad, piemēram, projekts attiecas uz savstarpēji savienotām pētniecības infrastruktūrām, *TEN-E* un *TEN-T* projektiem, kuriem pēc būtības ir transnacionāla nozīme, jo tie ir daļa no fiziski savienota pārrobežu tīkla vai ir būtiski pārrobežu satiksmes pārvaldības vai sadarbības uzlabošanai; vai projektu finansē no ES fondiem, attiecībā uz kuriem tiesību normas par dalībvalstu sadarbību paredz mazāku iesaistīto dalībvalstu skaitu. Visos gadījumos projektiem jābūt izstrādātiem pārredzamā veidā saskaņā ar 17. punktu.

⁽¹⁸⁾ Apstākļi, ka projektu īsteno uzņēmumi dažādās valstīs vai ka pētniecības struktūru turpmāk izmantotu dažādu dalībvalstu uzņēmumi, pats par sevi nav pietiekams, lai projektu kvalificētu kā *IPCEI*. Tiesa ir atbalstījusi Komisijas viedokli, ka projekts uzskatāms par visas Eiropas interesēs esošu 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta nozīmē, ja tas ietilpst starpvalstu Eiropas programmā, kuru kopīgi atbalsta vairāku dalībvalstu valdības, vai tas ir rezultāts vairāku dalībvalstu saskaņotai rīcībai kopīgas problēmas novēršanai. 1998. gada 8. marta spriedums apvienotajās lietās *Exécutive regional wallon* un *SA Glaverbel* / Komisija C-62/87 un 72/87, ECLI:EU:C:1988:132, 22. punkts.

⁽¹⁹⁾ Novērtējot līdzfinansējuma apmēru, Komisija ņems vērā konkrētu nozaru un MVU specifiku. Pienācīgi pamatotos izņēmuma apstākļos Komisija var uzskatīt, ka atbalsts ir pamatots, pat ja labuma guvējs nenodrošina būtisku līdzfinansējumu.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.). Attiecībā uz pasākumiem, kas ir identiski Padomes apstiprinātajiem atveseļošanas un noturības plānu pasākumiem, tiek uzskatīts, ka princips “nenodarīt būtisku kaitējumu” ir ievērots, jo tas jau ir pārbaudīts.

3.2.2. Vispārīgie pozitīvie rādītāji

21. Papildus 3.2.1. iedaļā norādītājiem kumulatīvajiem kritērijiem Komisija ņems vērā un pozitīvi vērtēs šādus dalībvalstu ierosinātos elementus:
- (a) projekta izstrādē ir iesaistīta Komisija vai cita juridiska struktūra, kurai Komisija ir deleģējusi savas pilnvaras, piemēram, Eiropas Investīciju banka vai Eiropas Investīciju fonds;
  - (b) projekta atlasē ir iesaistīta Komisija vai cita juridiska struktūra, kurai Komisija ir deleģējusi savas pilnvaras, ar nosacījumu, ka attiecīgā struktūra šajā nolūkā darbojas kā īstenojoša struktūra;
  - (c) projekta pārvaldībā ir iesaistīta Komisija vai cita juridiska struktūra, kurai Komisija ir deleģējusi savas pilnvaras, un iesaistītās dalībvalstis;
  - (d) projekts paredz plaša līmeņa sadarbību, ko raksturo partneru skaits, dažādu nozaru organizāciju vai dažāda lieluma uzņēmumu iesaiste un jo īpaši sadarbība starp lieliem uzņēmumiem un MVU, tostarp jaunuzņēmumiem dažādās dalībvalstīs, un atbalsta neizdevīgākā stāvoklī esošo reģionu attīstību;
  - (e) projekts ietver līdzfinansējumu no kāda no Savienības fondiem ⁽²¹⁾ tiešā, netiešā vai dalītā pārvaldībā;
  - (f) projekts paredz neatkarīgo privāto ieguldītāju ievērojamu ieguldījumu ⁽²²⁾;
  - (g) projekts cenšas novērst skaidri noteiktu un būtisku stratēģisko atkarību.

3.2.3. Īpašie kritēriji

22. Pētniecības, izstrādes un inovācijas projektiem jābūt ar izteiktu inovatīvu raksturu vai jārada nozīmīga pievienotā vērtība pētniecības, izstrādes un inovācijas izteiksmē, ņemot vērā sasniegto tehnisko līmeni attiecīgajā nozarē ⁽²³⁾.
23. Projektiem, kas ietver pirmreizējo izmantošanu rūpniecībā, jāļauj izstrādāt jaunu produktu vai pakalpojumu ar augstu pētniecības un inovācijas saturu vai ieviest fundamentāli inovatīvu ražošanas procesu. Esošo iekārtu parasta modernizācija bez inovatīvas dimensijas un esošo produktu jaunāku versiju izstrāde nav kvalificējama kā pirmreizējā izmantošana rūpniecībā.
24. Šajā paziņojumā pirmreizējā izmantošana rūpniecībā nozīmē izmēģinājuma iekārtu izvēršanu, demonstrējuma ražotnes vai unikālu aprīkojumu un iekārtas turpmākajos posmos pēc izmēģinājuma līnijas, tostarp testēšanas posmā, un pielāgošanos sērijveida ražošanai, bet ne masveida ražošanu vai arī komercdarbības ⁽²⁴⁾. Pirmreizējās izmantošanas rūpniecībā beigas tiek noteiktas, cita starpā ņemot vērā attiecīgos ar pētniecību, izstrādi un inovāciju saistītos snieguma rādītājus, kas norāda uz spēju sākt masveida ražošanu. Pirmreizējās izmantošanas rūpniecībā darbības var finansēt no valsts atbalsta, ciktāl pirmreizējā izmantošana rūpniecībā izriet no pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības un ciktāl tā pati ietver nozīmīgu pētniecības, izstrādes un inovācijas komponentu, kas ir neatņemams un nepieciešams elements projekta sekmīgai īstenošanai. Pirmreizējo izmantošanu rūpniecībā var veikt cits subjekts, kas nav tas pats subjekts, kurš veica pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības, ja vien minētais subjekts ir ieguvis tiesības izmantot iepriekšējo pētniecības, izstrādes un inovācijas darbību rezultātus un ja gan pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības, gan pirmreizējā izmantošana rūpniecībā ir paredzētas attiecīgajā projektā.
25. Infrastruktūras projektiem vides, enerģētikas, transporta, veselības vai digitālajā nozarē, ciktāl uz tiem neattiecas 22. un 23. punkts, ir jābūt ļoti svarīgiem Savienības vides, klimata, enerģētikas (tostarp energoapgādes drošības), transporta, veselības, industriālās vai digitālās stratēģijas ziņā vai arī jāsniedz būtisks ieguldījums iekšējā tirgū, tostarp, bet ne tikai šajās konkrētajās nozarēs, un tos var atbalstīt tik ilgi pēc izbūves pabeigšanas, līdz attiecīgā infrastruktūra ir pilnībā funkcionējoša.

⁽²¹⁾ Savienības finansējums, ko centralizēti pārvalda iestādes, aģentūras, kopuzņēmumi vai citas ES struktūras, kas nav dalībvalstu tiešā vai netiešā kontrolē, nav uzskatāms par valsts atbalstu. Valsts atbalstu var kumulēt ar finansējumu no kāda no Savienības fondiem, ja ir izpildīts 35. punktā minētais nosacījums.

⁽²²⁾ Ieguldījums materiālo un nemateriālo aktīvu veidā, kā arī zeme jānovērtē pēc tirgus cenām.

⁽²³⁾ Tas attiecīgā gadījumā varētu ietvert pakāpenisku virzību uz sasniegto tehnisko līmeni, ciktāl iesaistītais projekts skaidrā un ticamā veidā cenšas pārsniegt sasniegto tehnisko līmeni un apraksta, kā tas tiks panākts.

⁽²⁴⁾ Ierobežota pārdošana – ja tā konkrētā nozarē ir nepieciešama – saistībā ar testēšanas posmu, tostarp paraugu pārdošana vai pārdošana ar atgriezenisko saiti, vai sertifikācijas pārdošana, neietilpst jēdzienā “komercdarbība”.

3.3. Projekta svarīgums

26. Lai projektu varētu kvalificēt kā *IPCEI*, tam ir jābūt kvantitatīvi vai kvalitatīvi svarīgam. Tam jābūt īpaši svarīgam apjoma vai tvēruma ziņā vai jāietver ļoti nozīmīgs tehnoloģiskais vai finanšu risks, vai arī abi šie riski. Lai noteiktu projekta svarīgumu, Komisija ņems vērā 3.2. iedaļā noteiktos kritērijus.

4. SADERĪBAS KRITĒRIJI

27. Uz Līguma 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta pamata novērtējot, vai atbalsts *IPCEI* īstenošanas veicināšanai ir saderīgs ar iekšējo tirgu, Komisija ņems vērā šā paziņojuma 4.1., 4.2. un 4.3. iedaļā noteiktos kritērijus ⁽²⁵⁾.
28. Lai novērtētu, vai atbalsta paredzamā pozitīvā ietekme atsver iespējamo negatīvo ietekmi, Komisija veiks 4.2. iedaļā paredzēto samēra pārbaudi.
29. Ņemot vērā projekta raksturu, Komisija attiecībā uz integrēta projekta atsevišķiem komponentiem var pieņemt, ka nozīmīgas tirgus vai sistēmiskas nepilnības vai sabiedrības problēmas, kā arī ieguldījums visas Eiropas interešu īstenošanā pastāv, ja projekts izpilda 3. iedaļā noteiktos atbilstības kritērijus.

4.1. Atbalsta nepieciešamība un samērīgums

30. No atbalsta nedrīkst subsidēt tās projekta izmaksas, kas uzņēmumam rastos jebkurā gadījumā, un nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parasto uzņēmējdarbības risku. Ir jāpierāda, ka projekta īstenošana bez atbalsta nebūtu iespējama vai arī būtu iespējama, bet tikai mazākā mērogā, ar šaurāku tvērumu vai arī nepietiekami ātri, vai atšķirīgā veidā, kas ievērojami ierobežotu paredzamo labumu ⁽²⁶⁾. Atbalsts tiks uzskatīts par samērīgu tikai tad, ja tādu pašu rezultātu nevarētu sasniegt ar mazāku atbalstu.
31. Dalībvalstīm jāsniedz Komisijai pietiekama informācija par atbalstāmo projektu, kā arī izsmeļošs apraksts par hipotētisko scenāriju, kurā neviena dalībvalsts nebūtu piešķirusi atbalstu ⁽²⁷⁾. Hipotētiskais scenārijs var izpausties kā alternatīva projekta neesamība, ja pierādījumi norāda uz to, ka tas būtu ticamākais hipotētiskais scenārijs, vai alternatīvs projekts, ko labuma guvēji ir apsvēruši savā iekšējā lēmumu pieņemšanas procesā, un var attiekties uz alternatīvu projektu, kuru pilnībā vai daļēji īsteno ārpus ES. Lai pierādītu labuma guvēju iesniegtā hipotētiskā scenārija ticamību, paziņotājas dalībvalstis tiek aicinātas iesniegt labuma guvēju attiecīgos iekšējos dokumentus, piemēram, valdes prezentācijas, analīzes, ziņojumus un pētījumus ⁽²⁸⁾.
32. Ja alternatīva projekta nav, Komisija pārbaudīs, vai atbalsta summa nepārsniedz minimumu, kas nepieciešams, lai atbalstāmajam projektam būtu pietiekama peļņa, piemēram, tāda, kas dod iespēju panākt iekšējās atdeves koeficientu, kurš atbilst nozares vai uzņēmuma specifiskajiem kritērijiem vai minimālajai rentabilitātes likmei. Šim nolūkam var izmantot arī parastos atdeves koeficientus, ko labuma guvēji sagaidītu citos līdzīgos ieguldījumu projektos, kopējās kapitāla izmaksas vai atdeves koeficientus, kas tiek parasti novēroti attiecīgajā nozarē. Visas saistītās paredzamās izmaksas un labumi jāņem vērā par visu projekta darbības laiku.
33. Maksimālais pieļaujamais atbalsta līmenis tiks noteikts, ņemot vērā identificēto finansējuma deficītu attiecībā pret attiecināmajām izmaksām. Ja tas ir pamatojams ar finansējuma deficīta analīzi, atbalsta intensitāte var būt tāda, kas ļauj segt visas attiecināmās izmaksas. Finansējuma deficīts ir starpība starp pozitīvajām un negatīvajām naudas plūsmām visā ieguldījuma periodā, kura diskontēta pašreizējā vērtībā, pamatojoties uz piemērotu diskonta likmi, kas atspoguļo atdeves likmi, kura ir nepieciešama, lai labuma guvējs varētu īstenot projektu, ņemot vērā ar to saistītos riskus. Attiecināmās izmaksas ir norādītas pielikumā ⁽²⁹⁾.

⁽²⁵⁾ Tiesa uzskata, ka Komisijai attiecībā uz *IPCEI* saderības novērtējumu ir rīcības brīvība. 1998. gada 8. marta spriedums apvienotajās lietās *Exécutive régional wallon un SA Glaverbel / Komisija C-62/87 un 72/87*, ECLI:EU:C:1988:132, 21. punkts.

⁽²⁶⁾ Atbalsta pieteikums ir jāiesniedz pirms darbu sākuma, kas nozīmē ar ieguldījumu saistītu būvdarbu sākumu vai pirmās stingri noteiktās iekārtu pasūtījumu saistības vai citas saistības, kas padara ieguldījumu neatgriezenisku – atkarībā no tā, kurš apstākļi iestājas pirmais. Zemes pirkšanu un tādus sagatavošanās darbus kā atļauju saņemšanu un priekšizpētes veikšanu neuzskata par darbu sākumu.

⁽²⁷⁾ Attiecībā uz MVU projektiem hipotētiskais scenārijs var izpausties kā alternatīva projekta neesība, kā minēts 32. punktā.

⁽²⁸⁾ Ja uz sniegto informāciju attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu, ar to rīkojas saskaņā ar 30. pantu Padomes 2015. gada 13. jūlija Regulā (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

⁽²⁹⁾ Integrētā projektā attiecināmās izmaksas detalizēti jānorāda katra atsevišķā projekta līmenī.

34. Ja ir pierādīts, piemēram, ar uzņēmuma iekšējiem dokumentiem, ka labuma guvējam ir skaidri noteikta izvēle starp atbalstītu projektu un alternatīvu projektu bez atbalsta, Komisija salīdzinās paredzamo neto pašreizējo vērtību ieguldījumam atbalstītājā projektā un ieguldījumam hipotētiskajā projektā un ņems vērā dažādo uzņēmējdarbības scenāriju īstenošanās varbūtības.
35. Valsts atbalstu *IPCEI* īstenošanas veicināšanai var kumulēt ar Savienības finansējumu vai citu valsts atbalstu ar nosacījumu, ka piešķirtā publiskā finansējuma kopsumma attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām nepārsniedz vislabvēlīgāko finansējuma likmi, kas noteikta piemērojamajos Savienības tiesību aktos.
36. Lai nodrošinātu papildu garantiju, ka valsts atbalsts ir samērīgs un nepārsniedz nepieciešamo apjomu, Komisija var pieprasīt paziņotājai dalībvalstij piemērot atgūšanas mehānismu ⁽³⁰⁾. Atgūšanas mehānismam būtu jānodrošina līdzsvarota papildu peļņas sadale, ja projekts ir ienesīgāks, nekā prognozēts paziņotajā finansējuma deficīta analizē, un tas būtu jāpiemēro tikai tiem ieguldījumiem, kas, pamatojoties uz naudas plūsmu *ex post* rezultātiem un valsts atbalsta maksājumiem, sasniedz atdeves likmi, kura pārsniedz labuma guvēju kapitāla izmaksas. Jebkurš šāds atgūšanas mehānisms būtu iepriekš skaidri jādefinē, lai labuma guvējiem nodrošinātu finansiālu prognozējamību laikā, kad tiek pieņemts lēmums par dalību projektā. Šāds mehānisms būtu jāizstrādā tā, lai saglabātu labuma guvējiem spēcīgu stimulu maksimāli palielināt ieguldījumus un projekta sniegumu.
37. Savā analizē Komisija ņems vērā šādus elementus:
- (a) plānoto izmaiņu raksturojums – dalībvalstij skaidri jānorāda rīcības izmaiņas, kādas tiek sagaidītas valsts atbalsta rezultātā, t. i., vai tiks uzsākts jauns projekts vai arī tiks palielināts projekta apjoms, tvērums, temps vai pārrobežu dimensija. Rīcības izmaiņas jānosaka, salīdzinot plānotās darbības gaidāmos rezultātus un līmeni ar atbalstu un bez tā. Starpība starp šiem diviem scenārijiem norāda uz atbalsta pasākuma ietekmi un tā stimulējošo ietekmi;
  - (b) rentabilitātes pakāpe – ja projekts pats par sevi nebūtu pietiekami rentabls, lai privāts uzņēmums uzņemtos īstenot to, bet dotu nozīmīgu labumu sabiedrībai, ir lielāka ticamība, ka atbalstam piemīt stimulējoša ietekme.
38. Lai novērtētu faktiskos vai iespējamos starptautiskās tirdzniecības tiešos vai netiešos izkropļojumus, Komisija var ņemt vērā apstākli, ka konkurenti, kas atrodas ārpus Savienības, tieši vai netieši (pēdējo trīs gadu laikā) ir saņēmuši vai saņēms tādas pašas intensitātes atbalstu par līdzīgiem projektiem. Tomēr, ja starptautiskās tirdzniecības izkropļojumi, ņemot vērā attiecīgās nozares īpašo raksturu, varētu rasties pēc vairāk nekā trīs gadiem, atsaucies periodu var attiecīgi pagarināt. Ja vien tas ir iespējams, attiecīgā dalībvalsts sniedz Komisijai pietiekamu informāciju, lai tā varētu izvērtēt situāciju, jo īpaši to, vai ir nepieciešams ņemt vērā konkurences priekšrocības, kādas ir konkurentam no trešās valsts. Ja Komisijai nav pierādījumu par piešķirto vai ierosināto atbalstu, tā savu lēmumu var balstīt arī uz netiešiem pierādījumiem. Komisija var arī veikt attiecīgus pasākumus, lai novērstu konkurences izkropļojumus, ko rada ārpus Savienības saņemtās subsīdijas.
39. Vācot pierādījumus, Komisija var izmantot savas izmeklēšanas pilnvaras ⁽³¹⁾.
40. Atbalsta instrumenta izvēle jāveic, ņemot vērā tirgus nepilnību vai citus nozīmīgus sistēmiskus trūkumus, kurus ar šo instrumentu cenšas novērst. Piemēram, ja pamatā esošā problēma ir nepietiekama piekļuve finansējumam, dalībvalstīm parasti būtu jāizmanto likviditātes atbalsts, piemēram, aizdevums vai garantija ⁽³²⁾. Ja nepieciešams arī zināmā mērā dalīties ar uzņēmumu tā riskos, vēlamajam atbalsta instrumentam parasti vajadzētu būt atmaksājamam avansam. Atmaksājama atbalsta instrumenti parasti tiks uzskatīti par pozitīvu rādītāju.
41. Labuma guvēju atlase konkurenci nodrošinot, pārredzamā un nediskriminējošā procedūrā tiks uzskatīta par pozitīvu rādītāju.

4.2. Nepamatotu konkurences izkropļojumu novēršana un samēra pārbaude

42. Dalībvalstīm ir jāpierāda, ka ierosinātais atbalsta pasākums ir vispiemērotākais politikas instruments projekta mērķa sasniegšanai. Atbalsta pasākums netiks uzskatīts par piemērotu, ja to pašu rezultātu ir iespējams sasniegt ar citiem politikas instrumentiem vai atbalsta instrumentiem, kas rada mazākus konkurences izkropļojumus.
43. Lai atbalsts būtu saderīgs, atbalsta pasākuma negatīvajai ietekmei, kas izpaužas kā konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, jābūt ierobežotai un mazākai par pozitīvo ietekmi, kas izpaužas kā devums visas Eiropas interesēs esošu mērķu sasniegšanā.

⁽³⁰⁾ Attiecībā uz MVU projektiem atgūšanas mehānisms nav jāīsteno, ja vien nepastāv ārkārtas apstākļi, jo īpaši ņemot vērā atbalsta summas, kas paziņotas šādiem projektiem.

⁽³¹⁾ Sk. 25. pantu Padomes Regulā (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

⁽³²⁾ Atbalstam garantiju veidā jābūt ierobežotam laikā, un atbalstam aizdevumu veidā jānosaka atmaksāšanas termiņš.

44. Novērtējot atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi, Komisija savā analizē pievērsīsies atbalsta paredzamajai ietekmei uz konkurenci starp uzņēmumiem attiecīgajos produktu tirgos, tostarp augšupējos vai lejupējos tirgos, un jaudas pārpalikuma riskam.
45. Komisija novērtēs, vai pastāv risks, ka tiks ierobežota piekļuve tirgum un radīts dominējošs stāvoklis tirgū. Projektos, kas ietver infrastruktūras izbūvi ⁽³³⁾, ir jāievēro principi par brīvu un nediskriminējošu piekļuvi infrastruktūrai, nediskriminējošu cenu noteikšanu un tīkla ekspluatāciju, tostarp tie, kas noteikti Savienības tiesību aktos ⁽³⁴⁾.
46. Komisija novērtēs iespējamo negatīvo ietekmi uz tirdzniecību, tostarp risku, ka starp dalībvalstīm varētu notikt "subsīdēšanas sacensība", jo īpaši attiecībā uz atrašanās vietas izvēli.
47. Savā novērtējumā par iespējamo negatīvo ietekmi uz tirdzniecību Komisija skatīs, vai atbalstam ir izvirzīts nosacījums, ka labuma guvēja ražošanas darbība vai jebkāda cita darbība jāpārceļ no citas EEZ līguma līgumslēdzējas puses valsts uz tās dalībvalsts teritoriju, kura piešķir atbalstu. Šāds nosacījums šķiet kaitējam iekšējam tirgum neatkarīgi no faktiski zaudētu darbvieta skaita labuma guvēja sākotnējā uzņēmējdarbības vietā EEZ, un to diez vai kompensētu jebkāda pozitīvā ietekme.

4.3. Pārredzamība

48. Dalībvalstīm jānodrošina, ka Komisijas atbalsta pārredzamības modulī vai visaptverošā valsts atbalsta tīmekļa vietnē valsts vai reģionālā līmenī tiek publicēta šāda informācija:
  - (a) lēmuma par individuāla atbalsta piešķiršanu un attiecīgo īstenošanas noteikumu pilns teksts vai saite uz to;
  - (b) piešķirējas iestādes vai iestāžu identitāte;
  - (c) katra labuma guvēja nosaukums un identifikators, izņemot komercnoslēpumus un citu konfidenciālu informāciju pienācīgi pamatotos gadījumos un ar Komisijas piekrišanu saskaņā ar Komisijas paziņojumu par dienesta noslēpumu valsts atbalsta lēmumos ⁽³⁵⁾;
  - (d) atbalsta instruments ⁽³⁶⁾, atbalsta elements un, ja tie atšķiras, atbalsta nominālā summa, kas izteikta kā katram labuma guvējam piešķirtā pilnā summa valūtā;
  - (e) atbalsta piešķiršanas datums un publicēšanas datums;
  - (f) labuma guvēja veids (MVU / liels uzņēmums / jaunuzņēmums);
  - (g) labuma guvēja atrašanās vietas reģions (NUTS II līmenī vai zemākā līmenī);
  - (h) labuma guvēja darbības galvenā ekonomikas nozare (NACE grupas līmenī);
  - (i) atbalsta mērķis.
49. Prasība publicēt informāciju attiecas uz individuāla atbalsta piešķirumiem, kas pārsniedz 100 000 EUR. Šī informācija ir jāpublicē pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tā jāglabā vismaz 10 gadus, un tai bez ierobežojumiem jābūt pieejamai sabiedrībai ⁽³⁷⁾.

5. PAZIŅOŠANA, ZIŅOŠANA UN PIEMĒROŠANA

5.1. Paziņošanas pienākums

50. Saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu dalībvalstīm iepriekš jādara zināmi Komisijai visi plāni piešķirt vai mainīt valsts atbalstu, tostarp atbalstu *IPCEI*.
51. Vienā un tajā pašā *IPCEI* iesaistītās dalībvalstīs, kad vien iespējams, tiek aicinātas iesniegt Komisijai kopīgu paziņojumu, tostarp kopīgu dokumentu, kurā aprakstīts *IPCEI* un pierādīta tā atbilstība.

⁽³³⁾ Skaidrības labad jāprecizē, ka izmēģinājuma līnijas netiek uzskatītas par infrastruktūru.

⁽³⁴⁾ Ja projekts ietver enerģētikas infrastruktūru, tam piemēro tarifu un piekļuves noteikumus un atsaistes prasības, ja to prasa iekšējā tirgus tiesību akti.

⁽³⁵⁾ C(2003) 4582 (OV C 297, 9.12.2003., 6. lpp.).

⁽³⁶⁾ Dotācija / procentu likmes subsīdija; aizdevums / atmaksājami avansi / atmaksājama dotācija; garantija; nodokļu atvieglojums vai atbrīvojums no nodokļiem; riska finansējums; cits. Ja atbalstu piešķir, izmantojot vairākus atbalsta instrumentus, atbalsta summa jānorāda par katru instrumentu.

⁽³⁷⁾ Šī informācija jāpublicē 6 mēnešu laikā no piešķiršanas dienas. Nelikumīga atbalsta gadījumā dalībvalstīm būs jānodrošina, ka šī informācija tiek publicēta *ex post* 6 mēnešu laikā no Komisijas lēmuma datuma. Informācijai jābūt pieejamai formātā, kas nodrošina iespēju datus meklēt, izgūt un viegli publicēt internetā, piemēram, CSV vai XML formātā.

5.2. *Ex-post* izvērtējums un ziņošana

52. Par projekta izpildi jāsniedz regulāri ziņojumi. Vajadzības gadījumā Komisija var pieprasīt veikt *ex post* izvērtējumu.

5.3. Piemērošana

53. Komisija šajā paziņojumā noteiktos principus piemēros no 2022. gada 1. janvāra.

54. Minētos principus tā piemēros visiem tiem paziņotajiem atbalsta projektiem, attiecībā uz kuriem tai jāpieņem lēmums no 2022. gada 1. janvāra, pat ja par projektiem paziņots pirms minētā datuma.

55. Saskaņā ar paziņojumu par to noteikumu noteikšanu, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai ⁽³⁸⁾, nepaziņota atbalsta gadījumā Komisija piemēros šajā paziņojumā noteiktos principus, ja atbalsts piešķirts pēc 2022. gada 1. janvāra (ieskaitot), bet visos citos gadījumos – noteikumus, kas bija spēkā atbalsta piešķiršanas laikā.

⁽³⁸⁾ Commission notice on the determination of the applicable rules for the assessment of unlawful State aid (OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.).

PIELIKUMS

Attiecināmās izmaksas

- a) Priekšizpēte, tostarp sagatavošanas tehniskie pētījumi, un projekta realizācijai nepieciešamo atļauju saņemšanas izmaksas.
- b) Izmaksas par instrumentiem un aprīkojumu (tostarp par iekārtām un transportlīdzekļiem), ciktāl un cik ilgi tos izmanto projektā. Ja šo instrumentu un aprīkojuma izmantošanas laiks projektā neaptver visu amortizācijas laiku, par attiecināmajām izmaksām uzskatāmas tikai tādas amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam, tās aprēķinot saskaņā ar labu grāmatvedības praksi.
- c) Ēku, infrastruktūras un zemes iegādes (vai būvniecības) izmaksas, ciktāl un cik ilgi tās izmanto projektā. Ja izmaksas nosaka kā komerciālās nodošanas izmaksas vai faktiski radušās kapitāla izmaksas pretstatā amortizācijas izmaksām, zemes, ēku vai infrastruktūras atlikušo vērtību atņēma no finansējuma deficīta *ex ante* vai *ex post*.
- d) Izmaksas par citiem materiāliem, piederumiem un līdzīgiem produktiem, kuri nepieciešami projektam.
- e) Izmaksas par patentu un citu nemateriālo aktīvu iegūšanu, validēšanu un aizstāvēšanu. Izmaksas par līgumpētījumiem, zināšanām un patentiem, kuri iegādāti vai kuru licences saņemtas no ārējiem avotiem godīgas konkurences apstākļos, kā arī izmaksas par konsultantu pakalpojumiem un līdzvērtīgiem pakalpojumiem, kas izmantoti vienīgi projekta mērķiem.
- f) Personāla un administrācijas izmaksas (tostarp pieskaitāmās izmaksas), kas tieši izriet no pētniecības, izstrādes un inovācijas darbībām, tostarp tām darbībām, kas saistītas ar pirmreizējo izmantošanu rūpniecībā, vai infrastruktūras projekta gadījumā – izmaksas infrastruktūras būvniecības laikā.
- g) Kapitāla un darbības izdevumi, ciktāl un cik ilgi tos izmanto projektā, ja atbalstāmais projekts ir pirmreizējā izmantošana rūpniecībā, ar nosacījumu, ka šī izmantošana rūpniecībā izriet no pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības un pati par sevi ietver nozīmīgu pētniecības, izstrādes un inovācijas komponentu, kas ir neatņemams un nepieciešams elements projekta sekmīgai īstenošanai. Darbības izdevumiem ir jābūt saistītiem ar šādu projekta komponentu.
- h) Citas izmaksas var tikt akceptētas, ja tās ir pamatotas un nedalāmi saistītas ar projekta īstenošanu, izņemot darbības izmaksas, uz kurām neattiecas g) punkts.
